

2023 – 2027 PREGATIREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA A GAL TARA NASAUDULUI

1. Definitii

- **Strategie mono-fond** - se referă la Strategiile de Dezvoltare Locală care vizează exclusiv intervenții finanțate din FEADR.
- **Strategie multi-fond** - se referă la Strategiile de Dezvoltare Locală care vizează atât intervenții finanțate din FEADR, cât și intervenții finanțate din FSE+.
- **Inovarea** – reprezintă dezvoltarea unor servicii/produse/investiții/tehnologii/procese noi, a unor metode noi de organizare, inclusiv în ceea ce privește sfera socială etc. O acțiune inovativă poate fi privită din mai multe perspective, respectiv: inovarea ca răspuns nou la provocările zonei, apariția sa într-un ciclu al unui proiect, inovarea ca proces social, ca rezultat în ceea ce privește dinamica zonei etc.
- **Valoarea adăugată** – reprezintă un beneficiu suplimentar ce vizează aspecte legate de: capital social îmbunătățit, guvernanta locală mai bună, rezultate mai bune ale proiectelor; în comparație cu zonele unde nu este implementată metoda LEADER (ex.: guvernanta locală mai bună prin implementarea proiectelor de tip umbrelă/smart-village – gestionarea acestora într-un mod coordonat, capital social îmbunătățit prin utilizarea în comun a unui echipament de către mai multe unități administrativ teritoriale, rezultate mai bune ale proiectelor prin instituirea unui sistem de medicină digitală sau telemedicină etc.).

1. Definitii - continuare

- **Proiecte tip umbrelă** - definite ca proiecte cu un scop/obiectiv comun, care cuprind mai multe sub-proiecte cu o valoare prestabilită de GAL. Proiectul de tip umbrelă va avea ca beneficiar direct GAL-ul, care stabilește obiectivul proiectului, criteriile de admisibilitate, domeniul specific și se ocupă de evaluarea, selectarea sub-proiectelor și efectuarea plăților în calitate de promotor al proiectului.
- **"Smart village" - "Sate inteligente"** - sunt comunități din zonele rurale care folosesc soluții inovatoare pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții, condițiile economice, sociale și/sau de mediu, în special prin mobilizarea soluțiilor oferite de tehnologiile digitale în mod complementar cu investițiile aferente. În ceea ce privește modalitatea de implementare, se va elabora o intervenție în SDL în care să fie incluse acțiuni/investiții eligibile similare cu cele prevăzute în componenta privind conceptul SMART-VILLAGE din strategiile locale ale UAT-urilor. În cazul în care la nivelul UAT nu există o astfel de strategie, se va elabora o intervenție care are un caracter integrat, în sensul în care se acordă finanțare pentru elaborarea unei strategii și ulterior finanțarea a cel puțin unei acțiuni de tipul smart-village în UAT-ul respectiv, astfel încât să dobândească caracteristica de "Smart-Village" (în cazul în care GAL-ul identifică tema unificatoare "Smart-village", poate elabora întreaga strategie în baza acestui concept).
- **Proiecte cu beneficii comunitare în domeniul social** - sunt tipuri de operațiuni care pot fi dezvoltate atât de către furnizori de servicii sociale, cât și de entități publice sau private care dezvoltă un proiect în domeniul social. Aceasta nu presupune obligativitatea ca beneficiarul să fie acreditat ca furnizor de servicii sociale, cu excepția cazurilor reglementate de legislația națională.
- **Start-up neagricol** - Crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi cu sprijin forfetar (suma globală fixă), cu o valoare maximă de 70.000 euro (poate fi stabilit un prag mai mic al sumei forfetare la nivel de GAL).

1. Definiții - continuare

- **Multiplicare în sector zootehnic** - intervenții de tip social care sprijină multiplicarea în sectorul zootehnic (grupul țintă este format în mod obligatoriu din persoane vulnerabile, inclusiv membri ai comunităților de minorități).
- **Operațiuni colective în domeniul agro-alimentar** - tipuri de operațiuni dezvoltate de parteneriate informale sau structuri asociative publice constituite juridic, în domeniul agro-alimentar
- **Operațiuni colective (cu excepția sectorului agricol)** – tipuri de operațiuni dezvoltate de parteneriate informale sau structuri asociative publice sau private constituite juridic, în domeniul social (inclusiv servicii de baza), economic sau de mediu.

2. Implementarea LEADER în perioada 2023 - 2027

- Următoarele sarcini sunt îndeplinite în mod exclusiv de către Grupurile de Acțiune Locală, conform art. 33 alin (3) din Reg. (UE) nr. 2021/1060:
  - (a) consolidarea capacității actorilor locali de a dezvolta și implementa operațiuni;
  - (b) elaborarea unei proceduri și a unor criterii de selecție nediscriminatorii și transparente, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;
  - (c) pregătirea și publicarea cererilor de propuneri;
  - (d) selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului sprijinului și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;
  - (e) monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei;
  - (f) evaluarea implementării strategiei.
- În plus față de atribuțiile obligatorii menționate mai sus, exclusiv în cazul operațiunilor finanțate din Planul Strategic PAC 2023-2027, GAL va verifica conformitatea cererilor de plată. În ceea ce privește simplificarea administrativă, respectiv evitarea dublării atribuțiilor, la nivelul GAL vor fi verificate criteriile de eligibilitate locale ale proiectelor, iar la nivelul AFIR criteriile generale prevăzute în cadrul național de implementare.
- GAL-urile se vor implica activ în etapa de implementare și monitorizare a proiectelor selectate pentru a se asigura de atingerea obiectivelor și îndeplinirea indicatorilor.
- Grupul de Acțiune Locală poate avea statut de beneficiar și poate implementa operațiuni în conformitate cu strategia, cu condiția ca acesta să se asigure de evitarea conflictului de interese.

Tipuri de operatiuni finantate prin FEADR

- GAL-urile stabilesc o temă unificatoare a teritoriului (domeniu relevant/ specific teritoriului), ce are la bază o abordare sistemică cu legături între acțiuni și sectoare, conducând la o dezvoltare integrată a teritoriului în urma implementării Strategiei de Dezvoltare Locală. O temă unificatoare poate conduce la identificarea unor teme derivate.
- Cu scop orientativ, prin FEADR pot fi finanțate următoarele:
  - Intervenții colective în domeniul agricol și agro-alimentar;
  - Intervenții de tip social care sprijină multiplicarea în sectorul zootehnic;
  - Investiții în domeniul neagricol, inclusiv în domeniul turistic;
  - Investiții în economia circulară / gestionarea deșeurilor / ecologizare, inclusiv sprijin pentru unități de ecarisaj;
  - Intervenții privind activitățile de mediu, inclusiv în ceea ce privește energia verde/regenerabilă;
  - Acțiuni pregătitoare pentru aderarea la scheme de calitate și sprijin pentru participarea la acestea;
  - Activități de formare/educative în domenii prioritare teritoriului;
  - Activități de susținere a patrimoniului local material și imaterial, clasificat și neclasificat;
  - Acțiuni de consolidare a GAL-urilor ca centre de resurse locale/facilitatori locali;
  - Acțiuni de cooperare și acțiuni care sprijină asocierea;
  - Investiții în infrastructura socială și în domeniul sănătății;
  - Investiții în infrastructura locală și servicii destinate comunității;
  - Activități ale start-up-urilor neagricole - în baza unui plan de afaceri;
  - Acțiuni privind atenuarea fenomenului de depopulare;
  - Proiecte tip umbrelă, Etc.

Cheltuieli neeligibile

- Cheltuieli neeligibile prevăzute în Reg. (UE) nr. 2021/2115;
- Cheltuieli neeligibile din cadrul cap. 4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală" din PS 2023-2027;
- Instalarea tinerilor fermieri;
- Investiții în exploatații agricole/pomicole, cu excepția celor realizate în scop colectiv sau social;
- Investiții în crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă/forestieră și infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural;
- Intervenții aferente Pilonului I (Plăți directe);
- Intervențiile aferente art. 70 - "Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare" din Regulamentul privind PS PAC;
- Intervențiile aferente art. 71 - "Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone" din Regulamentul privind PS PAC;
- Intervențiile aferente art. 72 - "Dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii" din Regulamentul privind PS PAC;
- Intervențiile aferente art. 74 - "Investiții în irigații" din Regulamentul privind PS PAC;
- Intervențiile aferente art. 76 - "Instrumente de gestionare a riscurilor" din Regulamentul privind PS PAC.

Mecanismul multi-fond

- În conformitate cu prevederile articolului 31 al Regulamentului (UE) nr. 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului, este prevăzută posibilitatea aplicării mecanismului multi-fond, cu componentă FSE+, prin includerea în SDL a unei singure intervenții care vizează acțiuni integrate și servicii sociale privind sprijinirea copiilor vulnerabili și familiile acestora, acțiuni care vizează unitatea de învățământ, accesul copiilor vulnerabili la excursii, vizite, tabere, evenimente culturale și educaționale, schimburi de experiență rural-urban, alte acțiuni similare, pe baza nevoilor identificate în teritoriu.
- Toate condițiile aplicabile componentei FSE+ sunt stabilite în conformitate cu PIDS 2021-2027 și documentele elaborate la nivelul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene.
- Toate acțiunile și activitățile de pe componenta FSE+ trebuie să respecte Legea asistentei sociale și toată legislația românească subsecventă.

Alocarea financiară a SDL

- Alocarea publică pentru sesiunea de selecție a SDL-urilor 2023-2027 este de 500.000.000 Euro FEADR și 160.736.843 Euro FSE+.
- Suprafața eligibilă totală LEADER este de 229.761,52 km², cu o populație de 11.204.759 locuitori.
- Alocarea publică totală de 500 mil. euro FEADR pentru sesiunea de selecție a SDL-urilor va fi distribuită astfel:
  - 375 mil. euro (75% din alocarea FEADR) va fi repartizată proporțional cu suprafața și populația aferentă teritoriului eligibil LEADER (respectiv 50% populație și 50% teritoriu). Astfel, rezultă o valoare de 16,73 euro/loc, și o valoare de 816,06 euro/km².
  - 125 mil. euro (25% din alocarea FEADR) va fi repartizată ulterior, în cadrul procesului de selecție final a SDL-urilor, GAL-urilor care ating un grad de calitate al Strategiei, referitor la criteriile de selecție aferente intervențiilor FEADR. În situația în care există diferențe între teritoriul eligibil LEADER și teritoriul acoperit de SDL-urile selectate, sumele rămase disponibile (aferente populației și suprafeței neacoperite în urma procesului de selecție) vor contribui la majorarea acestei sume.

Alocarea financiară a SDL - continuare

- Alocarea publică de 160.736.843 euro FSE+ va fi distribuită astfel:
- 120.552.632 euro (75% din alocarea FSE+) va fi repartizată proporțional cu suprafața și populația aferentă teritoriului eligibil LEADER (respectiv 50% populație și 50% teritoriu). Astfel, rezultă o valoare de 5,38 euro/loc, și o valoare de 262,34 euro/km².
- 40.184.211 euro (25% din alocarea FSE+) va fi repartizată ulterior, în cadrul procesului de selecție final a SDL-urilor, GAL-urilor care ating un grad de calitate al Strategiei, referitor la criteriile de selecție aferente intervenției FSE+. În situația în care există diferențe între teritoriul eligibil LEADER și teritoriul acoperit de SDL-urile selectate, sumele rămase disponibile (aferente populației și suprafeței neacoperite în urma procesului de selecție) vor contribui la majorarea acestei sume.
- **FEADR va fi principalul fond** din care vor fi sprijinite toate costurile de pregătire, gestionare și animare menționate la articolul 34 alineatul (1) literele (a) și (c) din Regulamentul (UE) 2021/1060 în legătură cu aceste strategii, astfel:
  - Pentru strategii Mono-fond – Maximum 25%
  - Pentru strategii Multi-fond - Maximum 25% din valoarea FEADR +7,5% din valoarea FSE+.

Criterii aferente Principiului de selecție nr. 4 "Principiul privind calitatea Strategiei de Dezvoltare Locală (valoarea adăugată a SDL care contribuie la dezvoltarea teritoriului)" pe baza cărora se acordă unitățile de bonusare

- *Valoarea adăugată a strategiei în teritoriu (se demonstrează valoarea adăugată a fiecărei intervenții pe care o generează în teritoriu în raport cu valorificarea oportunităților identificate în SWOT);*
- *Includerea abordării Smart Village (inovare socială, digitală, economie verde etc.) SAU a intervențiilor care finanțează proiecte care vizează acțiuni de mediu și climă – minim 10 % din alocarea FEADR;*
- *Includerea intervențiilor care finanțează proiecte care vizează promovarea și conservarea patrimoniului local material și imaterial SAU a intervențiilor care finanțează proiecte cu beneficii comunitare în domeniul social sau al sănătății – minim 10 % din alocarea FEADR;*
- *Includerea intervențiilor care finanțează proiecte cu scop economic ale căror beneficiari direcți sunt femeii și/sau tineri (între 18 și 30 de ani) – cel puțin o intervenție are condiție de eligibilitate în acest sens;*
- *Includerea indicatorului de rezultat privind crearea de locuri de muncă – la nivelul SDL este inclus indicatorul de rezultat R37 – noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC.*

Alocare de baza si unitati de bonusare

- Alocare de baza pentru GAL Tara Nasaudului:
- Suprafata: $1.191,65 \text{ kmp} \times 816,06 \text{ euro/kmp} = 972.457,89 \text{ euro}$
- Populatie: $57.479 \text{ locuitori} \times 16,73 \text{ euro/loc} = 961.623,67 \text{ euro}$

- Unitatile de bonusare vor fi calculate in functie de cate unitati vor obtine fiecare GAL si se vor situa in jurul valorii de 175.000 euro.
- In cazul in care GAL Tara Nasaudului se califica pentru 4 unitati de bonusare, suma care se va adauga alocarii de baza va fi de cca 700.000 euro.
- Valoarea alocarii totale ar putea fi: $972.457,89 \text{ euro} + 961.623,67 \text{ euro} + 700.000 \text{ euro} = 2.634.081,56 \text{ euro}$ (Proiecte + functionare).
- Suma totala rezultanta tine cont de faptul ca perioada de tranzitie si proiectele aferente se supun regulamentelor vechi (aferente perioadei de programare 2014 – 2020) dar sumele alocate sunt din anvelopa financiara a perioadei 2021 – 2027, deci, valoarea SDL aferenta actualei perioade de programare totalizeaza cca 3.363.266 euro (FEADR si EURI).

Detalii specifice

- În cazul investițiilor finanțate prin SDL, se limitează rata maximă de sprijin în conformitate cu prevederile art. 73 din Regulamentul privind PS PAC, respectiv la maximum 65% din costurile eligibile. Această rată poate majorată până la 100% în următoarele cazuri: - investiții neproductive (care nu generează un avantaj economic) și proiecte ale grupurilor operaționale din cadrul PEI;
  - împădurirea, crearea de sisteme agrosilvice și regenerarea acestora, consolidarea terenurilor în silvicultură și investițiile neproductive aferente unuia sau mai multora dintre obiectivele specifice prevăzute la articolul 6 alineatul (1) literele (d), (e) și (f), inclusiv investițiile neproductive menite să protejeze efectivele de animale și culturile de daune provocate de animale sălbatice;
  - investiții în servicii de bază în zonele rurale și în infrastructuri în agricultură și silvicultură, astfel cum sunt stabilite de statele membre;
  - investiții în refacerea potențialului agricol sau forestier în urma unor dezastre naturale, a unor fenomene climatice nefavorabile sau a unor evenimente catastrofale și investiții în acțiuni preventive adecvate, precum și investiții în menținerea sănătății pădurilor.

Domenii de finantare eligibile posibile

- La o prima privire, o lista cu exemple de domenii de finantare ar putea arata cam asa (fara a fi completa si nici definitiva):
  - activitati de productie non-agricole: productie cu caracter industrial; productie mestesugareasca
  - activitati de servicii non-agricole: stomatologie si lucrari dentare; imagistica medicala; kinetoterapie; reparatii si cosmetica auto, reparatii electrice si electronice; reparatii instalatii termice, electrice si sanitare; coafura-manichiura-pedichiura-frizerie; echipamente pentru instalatii, finisare in constructii; servicii digitale (foto-video), etc
  - activitati turistice: infrastructura turistica (fara pensiuni si agropensiuni); puncte gastronomice locale; activitati recreative; restaurante cu specific local, etc
  - investitii in mediu si rezilienta; combaterea schimbarilor climatice; energie regenerabila (pentru uzul propriu al afacerii); economie circulara; silvicultura, etc
  - investitii publice in sanatate – social – infrastructura locala: cabinete medicale scolare; centre comunitare de zi pentru copii / persoane dezavantajate; constructii funerare; achizitii de echipamente pentru ISU sau gospodarie locala; digitalizare; educatie, etc.
  - start-up-uri neagricole (pe baza de planuri de afaceri) pentru tineri si femei intre 18 si 30 de ani
  - Proiecte tip umbrela – ex: digitalizare; mestesuguri; constituire de cooperative si alte forme de asociere, etc.

VA MULTUMIM!

- Pentru informatii suplimentare, consiliere si orice explicatii ati putea avea nevoie, va rugam sa contactati Echipa GAL Tara Nasaudului la sediul din Feldru de la mansarda Primariei sau la mail taranasaudului@yahoo.com sau la numerele de telefon:
- Muresan Dumitru – Presedinte – 0744 699 034
- Zsejki Iuliu – Director Executiv – 0742 277 492

